

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет історії, політології та національної безпеки

Кафедра історії України та археології

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

Україна в європейському історичному та культурному контекстах

підготовки бакалавра

спеціальності:

291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії;

292 Міжнародні економічні відносини (Міжнародний бізнес)

галузі знань 29 Міжнародні відносини

Силабус нормативної навчальної дисципліни «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» підготовки бакалавра спеціальності:

291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії;

292 Міжнародні економічні відносини (Міжнародний бізнес)

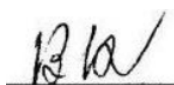
галузі знань 29 Міжнародні відносини

Розробник: Пришляк Володимир Васильович, кандидат історичних наук,
доцент

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні
кафедри історії України та археології**

протокол № 1 від 3 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри:

проф. Баран В. К.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини; 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії; 292 Міжнародні економічні відносини (Міжнародний бізнес), бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 1
ІНДЗ: є		Семестр 2
		Лекції 28 год
		Семінарські 24 год
		Самостійна робота 60 год.
		Консультації 8 год.
Мова навчання		українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Пришляк Володимир Васильович
Науковий ступінь	кандидат історичних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри історії України та археології
Телефон	+30679064035
e-mail	Pryshliak.Volodymyr@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація дисципліни. Навчальна дисципліна «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» належить до нормативних дисциплін, яка формує системне уявлення про історію та культуру України у нерозривному зв'язку з європейським історично-культурним простором, вивчає, порівнює та переосмислює перебіг політичних, соціально-економічних та культурних процесів в Україні у європейському контексті, сприяє усвідомленню необхідності утвердження незалежної України та входження її як рівноправного партнера до Європейського Союзу.

2. Структура курсу: лекції – 28 год., практичні – 24, консультації – 8 год., самостійна робота 60 год. (4 кредити, 120 год.)

3. Пререквізити і постреквізити дисципліни.

Пререквізити: вступ до фаху, українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням) та ін.

Постреквізити: Творчий феномен Лесі Українки, філософія, українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням) та ін.

Мета і завдання навчальної дисципліни «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» є ознайомлення студентів із багатовіковою минувиною України у сукупності суспільних і культурних явищ і подій, у їхньому поступальному розвитку з історичними закономірностями складного процесу становлення та розвитку Української держави як європейської країни від найдавніших часів до наших днів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Україна в європейському історичному та культурному контекстах» є:

- дати студентам знання про основні напрямки, тенденції та закономірності становлення й розвитку української державності, розкрити їх органічну єдність і водночас специфіку в контексті європейської цивілізації;

- ознайомити студентів із новітніми досягненнями української та європейської історичної науки;

- навчити студентів вільно оперувати історичними та культурологічними категоріями й поняттями та розуміти їх генезу;

- сформувати у студентів уміння самостійно виявляти, вивчати й аналізувати історичні та культурні процеси, події та явища;

- виховувати у студентів почуття патріотизму, пошани до історичного минулого свого народу.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми бакалаври повинні отримати:

Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.</p> <p>ЗК 4. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК 11. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p>
Фахові компетентності (ФК)	<p>ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.</p> <p>ФК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.</p> <p>ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.</p> <p>ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.</p> <p>ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними,</p>

	<p>природничими науками.</p> <p>ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.</p> <p>ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків</p> <p>ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.</p> <p>ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.</p>
--	---

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні (семінари)	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Історія та культура України в європейському контексті від найдавніших часів до середини XVII ст.						
Тема 1. Вступ. Історія та культура України у системі європейської гуманітаристики.	6	2		4		
Тема 2. Старокиївська держава в історії середньовічної Європи.	9	2	2	4	1	4
Тема 3. Галицько-Волинська держава – «Королівство Русі» та її культура.	9	2	2	4	1	4
Тема 4. Українські землі у складі Великого князівства Литовського	9	2	2	4	1	4
Тема 5. Українські землі Речі Посполитої XVI – першої половини XVII ст.	9	2	2	4	1	4
Змістовий модуль 2. Українська історія та культура у європейському вимірі нового та новітнього часу						
Тема 6. Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст.	8	2	2	4		
Тема 7. Руїна. Українські землі у європейській геополітиці (1658–1678)	6	2		4		
Тема 8. Гетьманщина та інші українські землі в європейській геополітиці та культурі останньої чверті XVII– XVIII ст.	8	2	2	4		

Тема 9. Культурне життя українських земель у XVI–XVIII ст.: європейський контекст	9	2	2	4	1	4
Тема 10. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.).	6	2		4		
Тема 11. Перша світова війна і Українська революція 1917–1921 рр.	8	2	2	4		
Тема 12. Українські землі міжвоєнний період (1921–1939 рр.).	9	2	2	4	1	4
Тема 13. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.).	8	2	2	4		4
Тема 14. Україна у післявоєнні роки та в період незалежності.	9	2	2	4	1	4
Тема 15. Європейський вибір та євроатлантична стратегія сучасної України.	7		2	4	1	
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ						4
Інше						36
Всього годин / Балів	120	28	24	60	8	100

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та навчальної літератури з переліку рекомендованої викладачем літератури відповідно до структури навчальної дисципліни. Загалом на самостійну роботу виділено 60 годин.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Вступ. Україна в контексті історії та культури Європи.	4
2	Старокиївська держава в історії середньовічної Європи.	4
3	Галицько-Волинська держава – «Королівство Русі» на історичній карті Європи.	4
4	Українські землі у складі Великого князівства Литовського	4
5	Українські землі Речі Посполитої XVI – першої	4

	половини XVII ст.)	
6	Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст. (Хмельниччина 1648–1657 рр.)	4
7	Руїна: геополітичні та внутрішні причини	4
8	Гетьманщина та інші українські землі в останній чверті XVII– 80-х рр. XVIII ст.	4
9	Культурне життя українських земель у XVI – XVIII ст.	4
10	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.)	4
11	Перша світова війна і українські визвольні змагання 1914–1923 рр.	4
12	Україна у міжвоєнний період (1921–1939 рр.)	4
13	Україна у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	4
14	Україна у післявоєнні роки та в період незалежності	4
15	Україна на шляху до Європейського Союзу	4
	Разом	60

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів).

Перескладання модулів і контрольних робіт відбувається з дозволу викладача за наявності поважних причин. Не допускається переписування модульної контрольної роботи, пропущеної без поважних причин або для покращення рейтингу.

Можливе визнання результатів навчання набутих у формальній, неформальній/інформальній освіті. Визнання результатів відбувається згідно з положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (затверджене 11 вересня 2020 р.).

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, програми на навчальних платформах Zoom, Office 365, Moodle).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба і т. ін.) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться у формі е-заліку. Оцінка виставляється з урахуванням поточних оцінок за відповіді та роботу під час практичних занять, змістові модулі й максимально становить 40 балів. На е-залік виносяться основні питання підсумкового тесту, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання, що оцінюються максимально 60 балами, що у підсумку дорівнює 100 балам максимально.

Питання для підсумкового контролю

1. Походження українського народу через призму європейського етногенезу.
2. Антична культура грецьких полісів Північного Причорномор'я.
3. Кочові цивілізації українського Степу: киммерійці, скіфи, сармати.
4. Київська Русь в історії середньовічної Європи.
5. Запровадження християнства та його вплив на політику та культуру Русі.
6. Європейський вектор у зовнішній політиці та династичні зв'язки Рюриковичів часів Київської Русі.
7. Галицько-Волинська держава – “Королівство Русі” у контексті

- середньовічної європейської історії та культури.
8. Українські землі у складі Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського та Польського королівства.
 9. Утворення Кримського ханату та його експансія на українські землі.
 10. Культурно-просвітницька діяльність братств.
 11. Козацтво в українській історії та культурі XVI – першої половини XVII ст. Європейські аналоги українського козацтва.
 12. Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний та його діяльність.
 13. Люблінська унія 1569 р.
 14. Берестейська унія 1596 р.
 15. Розвиток культури в Україні у другій половині XVI – першій половині XVII ст.
 16. Східноєвропейська криза і Визвольна війна в Україні середини XVII ст. під проводом Богдана Хмельницького. Історичні передумови і причини Хмельниччини 1648–1657 рр.
 17. Переяславсько-Московська угода 1654 р. та її оцінка в історіографії.
 18. Міжнародна дипломатія Війська Запорозького доби Хмельниччини. Віленський договір 1656 р.
 19. Геополітичні причини Руїни.
 20. Гадяцький трактат Війська Запорозького із Річчю Посполитою 1658 р.
 21. Військово-політичне протистояння в Україні періоду Руїни (1658–1678 рр.)
 22. Міжнародні договори та поділ українських земель між іноземними державами у 60–80-х рр. XVII ст.
 23. Українські землі у європейській геополітиці та культурі останньої чверті XVII – XVIII ст.
 24. Гетьман Іван Мазепа і мазепинці.
 25. “Балто-Чорноморська вісь”: шведсько-український союз 1708–1709 рр.
 26. Пилип Орлик та його конституційний проєкт 1710 р.
 27. Запорозька Січ у XVIII ст.
 28. Правобережжя і західноукраїнські землі: гайдамацький і опришківський рухи.
 29. Культурне життя в Україні у другій половині XVII–XVIII ст. Феномен козацького бароко.
 30. Три поділи Речі Посполитої та їхній вплив на українські землі.
 31. Наддніпрянська Україна у першій половині XIX ст.

32. Західноукраїнські землі у першій половині XIX ст. “Руська трійця”.
33. “Весна народів” 1848–1849 рр. і українське національне відродження.
34. Кирило-Мефодіївське товариство.
35. Суспільно-політичне життя та національні рухи в Наддніпрянщині у другій половині XIX ст.
36. Реформи 60–70-х рр. XIX ст. та їхній вплив на розвиток Наддніпрянської України.
37. Західноукраїнські землі у другій половині XIX ст.
38. Класики української літератури, живопису, музики і театру другої половини XIX – початку XX ст.
39. Україна у Першій світовій війні.
40. Українські січові стрільці та їх культурно-просвітницька праця.
41. Українська революція 1917–1921 рр. УНР часів Української Центральної Ради.
42. Українська Держава у період гетьманату Павла Скоропадського 1918 р.
43. УНР часів Директорії, її внутрішня та зовнішня політика.
44. ЗУНР. Польсько-українська війна 1918–1919 рр.
45. Боротьба за соборність: Злука УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. та її історичне значення.
46. Українізація в радянській Україні у 20–30-х рр. XX ст.
47. Голодомор 1932–1933 рр. в Україні: причини та наслідки.
48. Економічна та національно-культурна політика Другої Речіпосполитої стосовно західноукраїнських земель.
49. Товариства “Просвіта”, “Рідна школа” та їх роль в духовному і культурному житті краю.
50. Карпатська Україна в європейській геополітиці.
51. Радянська окупація в західноукраїнських областях у 1939–1941 рр.
52. Початок німецько-радянської війни 1941–1945 рр. Нацистський окупаційний режим в Україні (1941–1944 рр.).
53. Культурне життя в умовах нацистської окупації.
54. Рух Опору в Україні під час Другої світової війни. Українська Повстанська Армія та її боротьба.
55. Повторна радянська окупація західноукраїнських областей.
56. Відбудова народного господарства в УРСР у другій половині 40-х – на початку 50-х рр. XX ст.

57. Суть і зміст процесу “десталінізації” в УРСР у період хрущовської “відлиги”.
58. Радянський тоталітаризм і національна культура в УРСР другої половини 1960-х – 1985 рр.
59. Дисидентський рух.
60. Горбачовська “перебудова” в Україні.
61. Утворення Народного руху України та інших політичних партій.
62. Історичні передумови проголошення незалежності України. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р.
63. Економічний розвиток та культурне життя в незалежній Україні.
64. Будапештський меморандум 1994 р. про гарантії безпеки для України.
65. Незалежна Україна на міжнародній арені. Шлях до ЄС.
66. Європейський вибір і євроатлантична стратегія сучасної України.
67. Проблема вступу України до Європейського Союзу і Північноатлантичного альянсу (НАТО). Євромайдан – Революція гідності 2013–2014 рр.
68. Анексія Криму Російською Федерацією та її наслідки для загальноєвропейської системи безпеки.
69. Російсько-українська війна на сході України і європейська дипломатія.
70. Україна-Європа: основні тенденції політичного, економічного та культурного співробітництва у першій чверті XXI ст.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. *Грицак Я.* Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ–ХХ століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019.
2. Історія української культури: у 5 т. Київ: Наук. думка, 2001–2013. ТТ. 1–5.
3. *Наливайко Д.* Очима Заходу. Рецепція України в Західній Європі ХІ–ХVІІІ ст. Київ: Основи, 1998.
4. *Плохій С.* Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності / пер. з англ. Р. Клочка. Харків: Книжковий клуб «КСД», 2016.
5. *Пришляк В. В.* Історія України: Навчальний посібник для студентів вузів: у 2 ч. Ч. 1: Від давніх часів до кінця ХVІІІ ст. Брест: Вид-во БрДУ ім. О. С. Пушкіна, 2004.
6. *Смолій В., Степанков В., Горобець В., Чухліб Т.* Дипломатія на «межі світу»: міжнародні відносини та зовнішня політика Української держави (ХVІІ ст. – 1750-ті рр.). Посібник для університетів. Київ: Вид-во «АМЕННОТЕР», 2016. [e-видання]. <https://www.academia.edu/23729857/>
7. *Терещенко Ю. І.* Україна і європейський світ: Нариси історії від утворення Старокиївської держави до кінця ХVІ ст. Київ: Перун, 1996.
8. Україна в Європі: пошуки спільного майбутнього [кол. монографія] / кер. автор. кол. і наук. ред. проф. А. І. Кудряченко. Київ: Фенікс; Інститут європейських досліджень НАН України, 2009. [e-видання]. <https://elibrary.ivinas.gov.ua/2304/1/2009.pdf>
9. *Яковенко Н.* Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-е вид., переробл. та розшир. Київ: Критика, 2005.

Інтернет-ресурси:

<http://resource.history.org.ua/> – сайт Інституту історії України НАН України

<http://archeos.org.ua/> – сайт Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України

<http://litopys.org.ua/>, <http://izbornyk.org.ua/> – електронна бібліотека текстів, публікацій джерел та досліджень з історії України та історії української культури ІХ–ХVІІІ ст.

<http://historians.in.ua/> – Історичний веб-портал Historians.in.ua